

AB „KLAIPĖDOS ENERGIJA“ DARBUOTOJŲ TOLERANCIJOS KORUPCIJAI NUSTATYMO TYRIMAS

2023-04-27

Klaipėda

Siekiant įgyvendinti Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymo 5 straipsnio nuostatas, nuo 2023 m. kovo 28 d. iki balandžio 07 d. buvo vykdoma AB „Klaipėdos energija“ darbuotojų anoniminė apklausa, kuria buvo siekiama nustatyti darbuotojų patirtis ir santykį su korupcinio pobūdžio apraiškomis, įvertinti, ar įstaigoje imamasis pakankamai prevencinių priemonių kuriant ir įgyvendinant korupcijai atsparią aplinką, stebėti darbuotojų elgsenos ir sąmoningumo bei atsparumo korupcijai pokytį bei vertinti vykdomų korupcijos prevencijos priemonių efektyvumą.

Tyrimą atliko: AB „Klaipėdos energija“ korupcijos prevencijos pareigūnas Mindaugas Jaremčiukas.

Tyrimo metodas – kiekybinė darbuotojų anoniminė apklausa. Elektroniniu paštu darbuotojams (toliau – respondentams) išsiųsta nuoroda į anoniminę apklausos anketą.

Atlikus tyrimą nustatyta, kad anoniminė anketa buvo pateikta 283 respondentams, iš viso anoniminę anketą peržiūrėjo 110 respondentų, užpildė 56 respondentai.

I. INFORMACIJA APIE RESPONDENTŲ DARBO STAŽĄ

- 51,8 procentas nurodė, kad dirba įmonėje virš 10 metų;
- 33,9 procentai nurodė, kad dirba įmonėje nuo 1 iki 10 metų;
- 14,3 procentai nurodė, kad dirba įmonėje iki metų.

II. DARBUOTOJŲ KORUPCIJOS SUVOKIMAS IR TOLERANCIJA KORUPCIJAI

Tyrimo metu siekta nustatyti respondentų korupcijos suvokimo ir tolerancijos lygį. Respondentams suteikta galimybė anonimiškai pateikti informaciją apie korupcijos apraiškas, susijusias su korupcinio pobūdžio teisės pažeidimais.

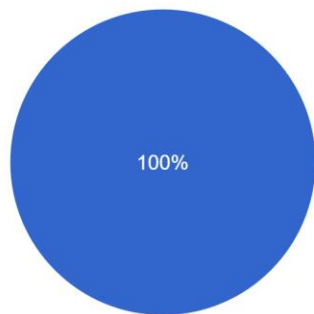
Šioje srityje aptariami klausimai:

1. Ar Jums yra žinoma, kas yra korupcija?
2. Ar yra buvę situacijų, kuomet Jums vykdant pavestas funkcijas buvo siūloma atsidėkoti ar buvo bandoma kitaip paveikti?
3. Kaip manote, ar AB „Klaipėdos energija“ yra toleruojama korupcija?

TYRIMO REZULTATAI:

Ar Jums žinoma kas yra korupcija ?

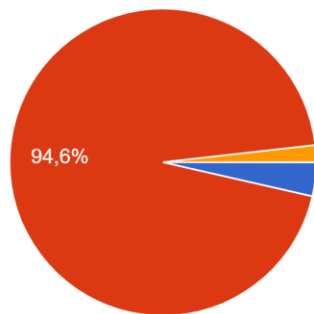
56 atsakymai

- Taip
- Ne
- Kita

Ar yra buvę situacijų, kuomet Jums vykdant pavestas funkcijas buvo siūloma atsidėkoti ar buvo bandoma kitaip paveikti?

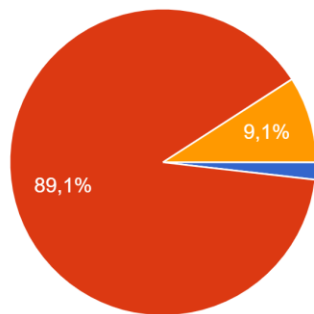
56 atsakymai

- Taip
- Ne
- Kita

Kaip manote, ar AB "Klaipėdos energija" yra toleruojama korupcija?

55 atsakymai

- Taip
- Ne
- Kita

IŠVADA. Korupcijos pasireiškimo rizika išlieka visada. Visiškai panaikinti korupcijos rizikos neįmanoma, nėra universalių priemonių, kurios padėtų visiškai išvengti rizikų, kadangi korupcija yra daugialypis socialinis, kultūrinis, ekonominis, politinis reiškinys, kurį galima tik sumažinti ar laiku aptikti ir užkardyti pažeidimus. Atsižvelgiant į respondentų pateiktus atsakymus, darytina išvada, kad darbuotojų žinios apie korupciją yra pakankamos, darbuotojai geba ją atpažinti, tačiau išlieka rizika susidurti su korupcijos apraiškomis. Planuojant tikslines korupcijai atsparios aplinkos kūrimo priemones, didesnis dėmesys turėtų būti skiriamas ne teoriniams, o praktiniams elementams, prevencinėms priemonėms, t.y. gebėjimui veikti tokiose situacijose, kuomet darbuotojui yra siūlomas, žadamas ar duodamas kyšis (neteisėtas atlygis), patiriamas neteisėtas poveikis, „spaudimas“ iš suinteresuotų asmenų, ar kitaip bandoma jį paveikti.

III. PRANEŠIMAI APIE PAŽEIDIMUS

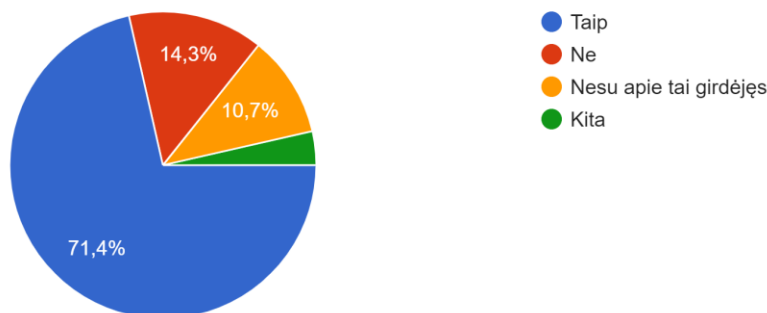
Informacijos apie pažeidimus įmonėje darbuotojai gali pateikti veikiančiu vidiniu informacijos teikimo kanalu: tiesiogiai atvykę į Administraciją, atsiųsdamas pranešimą elektroniniu paštu ar tiesiogiai kreipiantis į korupcijos prevencijos pareigūną. AB „Klaipėdos energija“ paskirtas kompetetingas subjektas – už korupcijai atsparios aplinkos kūrimą atsakingas asmuo.

Šioje srityje aptariami klausimai:

1. Ar žinote, koku būdu AB „Klaipėdos energija“ viduje galite pranešti apie pastebėtus pažeidimus (el.paštas, užpildant formą, tiesiogiai atsakingam asmeniui)?
2. Ar pastebėjęs(-usi) korupciją darbe apie tai praneštumėte už korupciją atsakingam asmeniui?

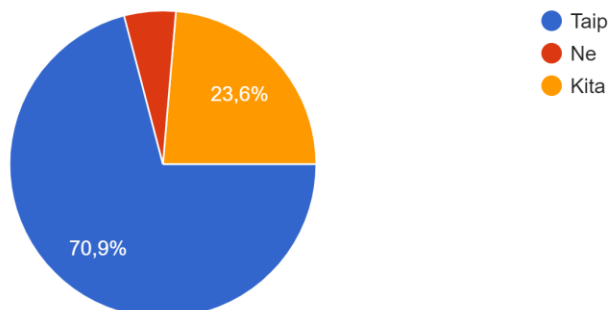
Ar žinote, koku būdu AB "Klaipėdos energija" viduje galite pranešti apie pastebėtus pažeidimus (el.paštu, užpildant formą, tiesiogiai atsakingam asmeniui)?

56 atsakymai

Ar pastebėjęs (-usi) korupciją darbe apie tai praneštumėte už korupcijos prevenciją atsakingam asmeniui?

55 atsakymai

TYRIMO REZULTATAI:

71,4 procentų respondentų yra žinoma, koku būdu jie gali pranešti apie korupcinio pobūdžio ir kitus teisės pažeidimus, 14,3 proc. respondentų šios galimybės ir pranešimo apie pažeidimus būdai nebuvo žinomi.

IŠVADA. Informacija apie veikiančius vidinius informacijos apie pažeidimus teikimo kanalus ir jų funkcionavimą. Įmonėje sklaida turi būti prioritetas kuriant atsparią aplinką. Labai svarbi komunikacija ir pasitikėjimas už korupcijos prevenciją atsakingu asmeniu, kuris administruoja vidinės informacijos apie pažeidimus teikimo kanalą.

IV. INTERESŲ KONFLIKTAI IR DOVANŲ POLITIKA

AB „Klaipėdos energija“ generalinio direktoriaus įsakymu patvirtinta tvarka, kuri nustato dirbančių asmenų ir kitų deklaruojančių asmenų privačių interesų deklaravimo, nusišalinimo ar nušalinimo nuo sprendimų priėmimo procedūros, deklaruojančių asmenų pareigas ir jiems taikomus apribojimus, siekiant suderinti privačius ir viešuosius interesus, užtikrinti viešųjų interesų pirmenybę priimant sprendimus, įtvirtinti priimamų sprendimų nešališkumą bei užkirsti kelią atsirasti ir plisti korupcijai įmonėje.

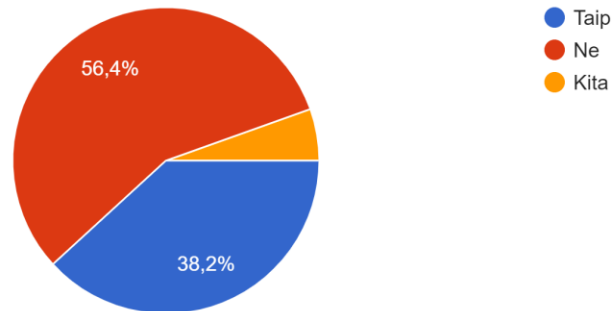
Šioje srityje aptariami klausimai :

1. Ar buvote informuotas (-a) apie pareigą pateikti privačių interesų deklaracijas?
2. Ar Jums aišku, kokia tvarka reikėtų nusišalinti nuo sprendimų rengimo, svarstymo ar priėmimo procedūros esant interesų konfliktui?
3. Ar Jums žinoma, kokios dovanos pagal Viešųjų ir privačių interesų deklaravimo įstatymą yra leidžiamos AB „Klaipėdos energija“ darbuotojams?

4. Ar Jums yra žinoma, kaip reikėtų elgtis gavus dovaną ar paslaugą (pinigus, daiktus, produktus ir pan.) iš klientų, verslo ar kitų įstaigų atstovų, kurias pagal Viešųjų ir privačių interesų deklaratavimą įstatymą priimti negalite?

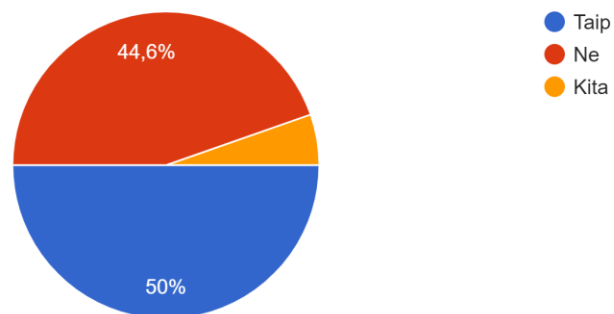
Ar buvote informuotas apie pareigą pateikti privačių interesų deklaraciją ?

55 atsakymai

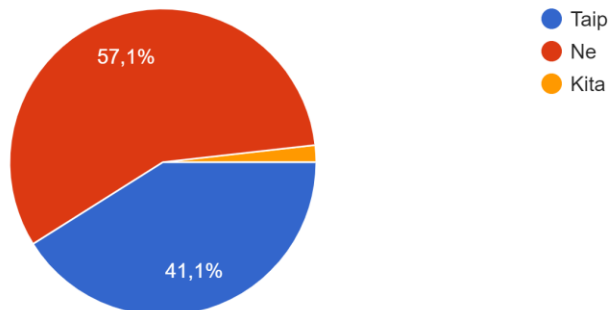
Ar Jums aišku, kokia tvarka reikėtų nusišalinti nuo sprendimo rengimo, svarstymo ar priėmimo procedūros esant interesų konfliktui?

56 atsakymai

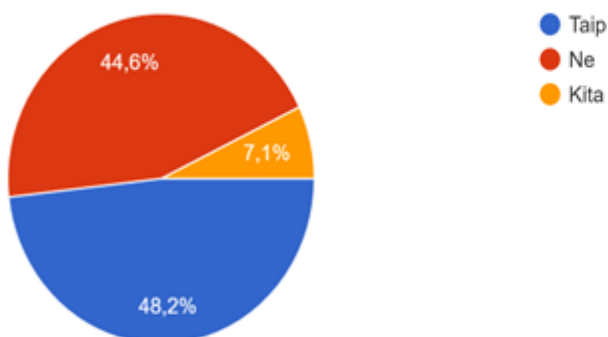

Ar Jums yra žinoma, kokios dovanos pagal Viešųjų ir privačių interesų deklaravimo įstatymą yra leidžiama AB "Klaipėdos energija" darbuotojams?

56 atsakymai

Ar Jums yra žinoma, kaip reiktų elgtis gavus dovaną ar paslaugą (pinigus, daiktus, produktus ir pan.) iš klientų, verslo ar kitų įstaigų atstovų, kurias pagal Viešųjų ir privačių interesų deklaravimo įstatymą priimti negalite?

IŠVADA. Apibendrinus gautus rezultatus, darytina išvada, kad didelis dėmesys nuolat turėtų būti skirtas dovanų politikai, parengti metodinio pobūdžio rekomendacijas, pakartotinai supažindinti su Viešųjų ir privačių interesų deklaravimo įstatymu, organizuoti mokymus darbuotojams.

V. ANTIKORUPCINIO SĄMONINGUMO DIDINIMAS

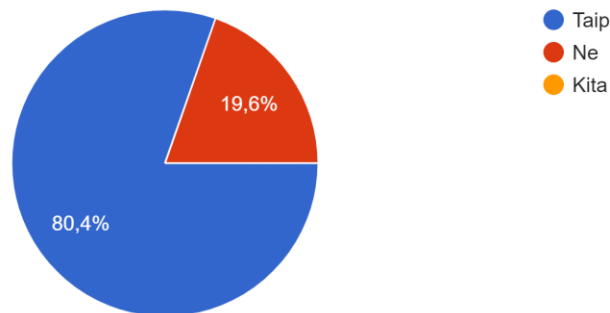
Siekiant AB „Klaipėdos energija“ kurti antikorupcinę aplinką, svarbu stiprinti kiekvieno darbuotojo antikorupcinį sąmoningumą, formuoti skaidrumo nuostatas ir kultūrą.

Viena iš pareigų, numatytų Korupcijos prevencijos įstatymo 23 straipsnio 2 dalyje – rengti mokymus darbuotojams korupcijai atsparios aplinkos kūrimo klausimais ir taip stiprinti darbuotojų antikorupcinį sąmoningumą.

Itin svarbu, kad darbuotojų antikorupcinio sąmoningumo didinimo veikla (įvairūs mokymai, darbuotojų kvalifikacijos kėlimas, savišvieta ir pan.) būtų suplanuota, nuosekli, pritaikyta konkrečioms darbuotojų grupėms, vykėtų reguliariai, nebūtų tik vienkartinio pobūdžio, turėtų teigiamą poveikį darbuotojų antikorupcinėms nuostatoms, būtų analizuojamas mokymų efektyvumas, jų tolimesnis poreikis.

Ar Jums yra žinoma, kuris darbuotojas yra atsakingas už korupcijai atsparios aplinkos kūrimą AB „Klaipėdos energija“ ?

56 atsakymai

IŠVADA. Didžioji dauguma respondentų atsakė, kad žino, kuris darbuotojas AB „Klaipėdos energija“ yra atsakingas už korupcijai atsparios aplinkos kūrimą. 80,4 proc. respondentų žino apie darbuotoją, kuris atsakingas už korupcijai atsparios aplinkos kūrimą ir puikiai supranta, kur ir į ką reikėtų kreiptis dėl korupcijos apraiškų, supranta jog į šį pareigūną gali kreiptis ir kilus klausimams dėl korupcijos apraiškų ar jų išaiškinimo.

Atsižvelgiant į tyrimo rezultatus, tikslinga pastoviai atnaujinti informaciją vidiniame internetiniame puslapyje, komunikuoti su darbuotojais, skatinti dalyvauti antikorupcinio sąmoningumo veiklose.

VI. AB „KLAIPĖDOS ENERGIJA“ VEIKLA

Šioje srityje aptariami klausimai:

1. Kaip manote, ar AB „Klaipėdos energija“ veiklos procesai yra organizuojami skaidriai?
2. Ar AB „Klaipėdos energija“ esate pastebėję nepotizmo (artimieji), kronizmo (draugai) ar klientelizmo (partinio protegavimo) atvejų (pvz. įdarbinant, skiriant

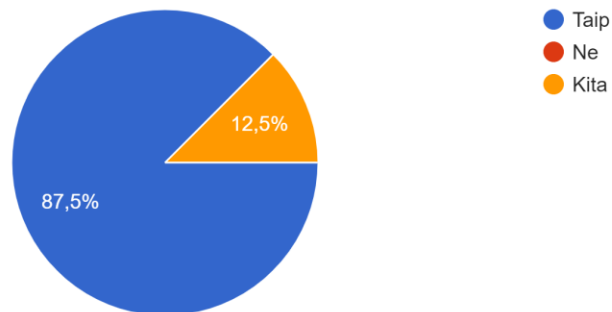
aukštesnius atlygius darbuotojams, susijusiems giminystės, politiniais ar artimos draugystės ryšiais)?

3. Ar informuotumėte aukštesnio lygmens vadovą, jeigu Jūsų tiesioginio vadovo sprendimas ar pavedimas prieštarautų teisės aktams?

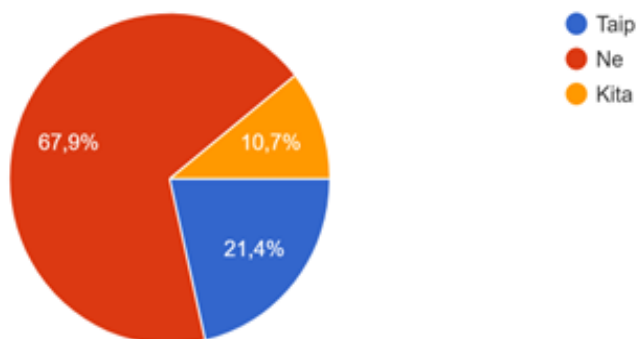
TYRIMO REZULTATAI:

Kaip manote, ar AB "Klaipėdos energija" veiklos procesai yra organizuojami skaidriai?

56 atsakymai

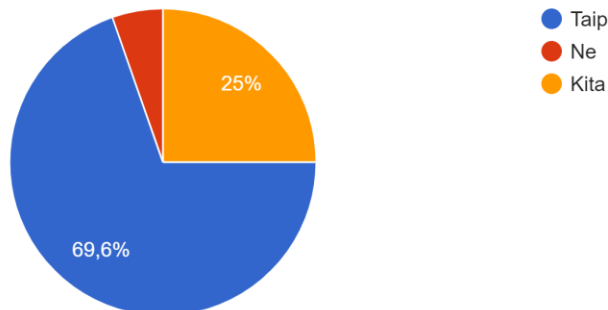

Ar AB „Klaipėdos energija“ esate pastebėję nepotizmo (artimieji), kronizmo (draugai) ar klientelizmo (partinio protegavimo) atvejų (pvz., įdarbinant, skiriant aukštesnius atlygius darbuotojams, susijusiems giminystės, politiniais ar artimos draugystės ryšiais)?

Ar informuotumėte aukštesnio lygmens vadovą, jeigu Jūsų tiesioginio vadovo sprendimas ar pavedimas prieštarautų teisės aktams?

56 atsakymai

IŠVADA. 87,5 proc. respondentų nuomone AB „Klaipėdos energija“ veiklos procesai yra organizuojami skaidriai ir tik 12,5 proc. respondentų mano, jog veikla vykdoma neskaidriai. 21,4 proc. respondentų atsakė, kad yra pastebėję nepotizmo, kronizmo ir klientizmo atvejų. Atkreiptinas dėmesys, kad remiantis vien tik respondentų pateiktais rezultatais, teigti, jog korupcija AB „Klaipėdos energija“ veiklos srityse egzistuoja, nėra tikslu, tačiau neatmetama ir tikimybė, kad gali egzistuoti korupcijos pasireiškimo formos, tokios kaip nepotizmo (artimieji), kronizmo (draugai) ar klientizmo (partinio protegavimo) atvejų. Atsižvelgiant į šias aplinkybes, šiose srityse būtų tikslinga papildoma vidaus kontrolė ir stebėseną, vidinių informacijos apie pažeidimus kanalų akcentavimas, privačių interesų stebėseną ir kontrolė, taip pat ir pretendentų išankstinių viešųjų ir privačių interesų deklaracijų teikimas kartu su pretendento dokumentais. Reikėtų su darbuotojais apie šias procedūras kuo daugiau komunikuoti.

Reikėtų pabrėžti, kad apie 70 proc. respondentų informuotų aukštesnio lygmens vadovą, jeigu tiesioginio vadovo sprendimas ar pavedimas prieštarautų teisės aktams, tai rodo aukštą korupcijos netoleravimo indeksą.

SIEKTINI REZULTATAI

TIKSLAS	2023 M.	2024 M.
Darbuotojų dalyvavimas antikorupciniuose mokymuose, skaičius procentais		50 %
Darbuotojų dalyvavimas atliekant korupcijos tolerancijos nustatymo tyrimą, skaičius procentais	19,72 %	50%
Dovanų politika (žinomi veiksmai gavus dovaną ar paslaugą, kurių priimti negali), skaičius procentais	48.2 %	55%

Darbuotojų pasitikėjimas vidinių informacijos apie pažeidimų teikimo kanalų funkcionavimu (konfidencialumo užtikrinimas), skaičius procentais	87.5 %	88%
Darbuotojų, kurie praneštų apie pažeidimus už korupcijos prevenciją atsakingam asmeniui, skaičius procentais	69.6%	71%
Darbuotojų aktyvus įtraukimas į administracijos vykdomas korupcijai atsparios aplinkos kūrimo priemones	19,72%	50%

IŠVADOS IR SIŪLYMAI

AB „Klaipėdos energija“ darbuotojų tolerancijos korupcijai nustatymo tyrimas (anoniminė apklausa) atliktas 2023 m. kovo-balandžio mėnesį. Anoniminėje apklausoje dalyvavo 19,72 procento įmonės darbuotojų.

19,72 procento anoniminėje apklausoje dalyvavusių respondentų korupcijos suvokimo ir netoleravimo indeksas yra gana **aukštas**. Respondentai turi pakankamai žinių apie korupciją ir geba nustatyti korupcinio pobūdžio teisės pažeidimus ir korupcijos apraiškas savo darbinėje veikloje.

100 procentų respondentų žino, kas yra korupcija, 70,9 procento praneštų pastebėjęs korupcijos atvejus darbe, 69,6 procentų apklaustųjų informuotų aukštesnio lygmens vadovą, jei sprendimai ar pavedimas prieštarautų teisės aktams.

Tyrimo metu nustatyta, kad AB „Klaipėdos energija“ galimai egzistuoja korupcijos pasireiškimo tikimybė, bet ji yra minimali. 3,65 proc. respondentų nurodė, kad jiems buvo siūloma atsidėkoti už jų vykdomas funkcijas, 12,5 respondentų mano, kad AB „Klaipėdos energija“ veiklos procesai yra organizuojami neskaidriai.

Klausimai pateikti prevenciniais tikslais, siekiant nustatyti galimas rizikas ateityje ir įvertinti esamą situaciją.

Visiškai panaikinti korupcijos rizikos tikimybes yra neįmanoma, kadangi korupcija – daugialypis socialinis, kultūrinis, ekonominis, politinis reiškinys, kurį galima tik sumažinti ar laiku aptikti ir užkardyti pažeidimus. Pažymėtina, kad korupcijos rizikos nepasireiškia „pagal grafiką“, suplanuotai, jų pasireiškimo tikimybės negalima tiksliai prognozuoti, todėl ypatingai svarbus tinkamas vidinių informacijos apie pažeidimus teikimo kanalų funkcionavimas ir pasitikėjimas jais.

Pažymėtina, kad remiantis tyrimo metu gautais rezultatais, būtina su darbuotojais komunikuoti apie vidinių informacijos apie pažeidimus teikimo kanalų saugumą ir patikimumą, pranešusių asmenų apsaugos ir skatinimo jiems priemones, jų teises.

Atsižvelgiant į aplinkybes **s i ū l o m a**:

1. Organizuoti daugiau mokymų korupcijos prevencijos temomis, kuriuose būtų kuo daugiau praktinių pavyzdžių (užduočių) ir kuriuose dalyvautų kuo didesnis darbuotojų skaičius;
2. Suplanuoti vidinių procesų didesnę skaidrumą, daugiau dėmesio skirti teisės aktams aiškinti, numatant visus rengiamus teisės aktus peržiūrėti antikorupciniu požiūriu;
3. Didinti vidinę komunikaciją ir dažniau viešinti informaciją apie AB „Klaipėdos energija“ vykdomas korupcijai atsparios aplinkos kūrimo priemones;
4. 2023 m. akcentuoti pranešėjų apsaugą, konfidencialumo užtikrinimą.

Korupcijos prevencijos pareigūnas

Mindaugas Jaremčiukas